

Vergaderjaar 2009–2010

30 545

Uitvoering Wet Werk en Bijstand

Nr. 78

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 september 2009

Tijdens het algemeen overleg van 24 juni 2009 (kamerstuk 30 545, nr. 76) met de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid heb ik toegezegd uw Kamer te informeren omtrent de overwegingen waarom de vrijlatingsregeling in de Wet werk en bijstand (WWB) gemaximeerd is in duur en waarom de vrijwilligersvergoedingen niet automatisch worden geïndexeerd. Middels deze brief voldoe ik, mede namens de staatssecretaris van Financiën, graag aan deze toezegging.

Tevens heb ik d.d. 24 juni 2009 uw Kamer een schriftelijke reactie toegezegd op de vraag of de toeslag die via de bijzondere bijstand kan worden verstrekt aan alleenstaande ouders, van wie het jongste inwonende kind 18 jaar wordt, uit het Inkomensdeel (I-deel) gefinancierd kan worden. In deze brief ga ik ook hier op in.

Voordat ik specifiek op de vrijlatingsregeling en de vrijwilligersvergoeding in ga, wil ik benadrukken dat ik het belangrijk vind dat mensen in de bijstand gestimuleerd worden om te participeren op de arbeidsmarkt. Het systeem van de Wet werk en bijstand dient daarom een activerende werking te hebben. Het moet mensen, voor zover zij daartoe in staat zijn, stimuleren aan de slag te gaan en het dienstverband zover uit te breiden dat zij volledig in hun eigen bestaan kunnen voorzien.

Vrijlatingsregeling

Het doel van deze vrijlatingsregeling is om mensen met een bijstandsuitkering te stimuleren een hele of gedeeltelijke baan te accepteren. Gezien het complementaire karakter van de bijstand en het primaat van de eigen verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan worden inkomsten uit arbeid in principe volledig op de bijstand in mindering gebracht. Op deze hoofdregel is met de vrijlatingsregeling een uitzondering gemaakt in de WWB. Inkomsten uit arbeid worden gedurende ten hoogste zes aaneengesloten maanden tot 25 procent van deze inkomsten, met een

maximum van € 186,00 per maand (per 1 juli 2009) vrijgelaten, voor zover dit naar het oordeel van het college bijdraagt aan zijn arbeidsinschakeling. Daarmee vormt de vrijlatingsregeling een financiële stimulans om aan het werk te gaan.

De vrijlatingsregeling is in de WWB begrensd op maximaal een halfjaar omdat het instrument is bedoeld als een extra stimulans om aan de slag te gaan en niet als een structurele inkomensaanvulling. In de tweede plaats wordt de vrijlatingsregeling beperkt in duur om vergroting van de armoedeval te voorkomen. Mensen moeten een stimulans houden om meer te gaan werken en volledig in het eigen bestaan te voorzien. Deze stimulans zou wegvallen als mensen met een bijstandsuitkering met daarnaast de maximale inkomensvrijlating structureel meer overhouden dan een kostwinner die voltijds werkt tegen het minimumloon (ter illustratie zie tabel 1). Met een dienstverband van ongeveer 25 uur is het nu al mogelijk om, gedurende die 6 maanden, in de bijstand netto meer over te houden dan iemand die 40 uur werkt tegen het minimumloon. Als tijdelijke arbeidsprikkel is dit te rechtvaardigen, echter het dient er niet toe te leiden dat een uitkeringsgerechtigde de voorkeur geeft aan een halve baan met uitkering in plaats van een hele baan zonder uitkering. Een uitbreiding van de termijn van 6 maanden zou een vergroting van de armoedeval betekenen en draagt daardoor niet bij aan de doelstelling van de vrijlatingsregeling. De vrijlatingsregeling kan bovendien cumuleren met de vrijwilligersvergoeding. Met het oog op de armoedevalproblematiek is het niet wenselijk dat een bijstandsgerechtigde langer dan 6 maanden – de maximale duur van de vrijlatingsregeling – gebruik kan maken van beide regelingen.

Tabel 1

Armoedeval	Minimumloon kostwinner	Bijstandsnorm paren incl. maximale vrijlating	Bijstandsnorm paren incl. maximale vrijwilligersvergoeding
Netto	€ 1 186,19	€ 1 230,32	€ 1 230,32
Heffingskorting partner	€ 156,10		
Inkomensvrijlating		€ 186,00	
Vrijwilligersvergoeding			€ 150,00
Totaal netto	€ 1 342,29*	€ 1 416,32	€ 1 380,32

* Bij het nettoloon is rekening gehouden met een arbeidskorting van € 121,16.

Indexeren vrijwilligersvergoeding

Vrijwilligerswerk zorgt voor betrokkenheid bij de maatschappij en kan helpen een stap te maken naar een betaalde baan. De vrijwilligersvergoeding wordt op dit moment binnen de WWB vrijgelaten tot ten hoogste € 95,00 per maand, met een maximum van € 764,00 per jaar. Heeft de onkostenvergoeding betrekking op een voorziening gericht op de arbeidsinschakeling dan bedraagt de vrijlating ten hoogste € 150,00 per maand met een maximum van € 1 500,00 per jaar. Deze bedragen worden genoemd in de Regeling WWB en volgen de ontwikkeling van de bedragen genoemd in artikel 2, zesde lid van de Wet op de loonbelasting 1964.

Zowel bij de bepaling van de hoogte van de vrijwilligersvergoeding als de hoogte van de vrij te laten verdiensten, zal rekening gehouden moeten worden met het verschil tussen nettoloon en netto uitkering (arbeidskorting). De hoogte van de arbeidskorting op het niveau van het minimumloon bedraagt in 2009 circa € 120,00 per maand. Dit bedrag dient als

uitgangspunt te worden genomen, om vergroting van de armoedeval te voorkomen. Ook hier geldt dat een hoge vrijwilligersvergoeding de uitstroom uit de bijstand niet zal bevorderen. Bovendien geldt bij het doen van vrijwilligerswerk, het woord zegt het al, dat het financiële gewin niet de doorslaggevende factor moet zijn om dit nuttige werk te doen. Het gaat bij de vrijwilligersvergoeding om een forfaitair bedrag dat niet wordt gezien als loon maar geacht wordt te zien op onkosten. Gezien de hoogte van de huidige vrijwilligersvergoeding zie ik op dit moment geen aanleiding om deze aan te passen.

Financiering toeslag bijzondere bijstand voormalige eenoudergezinnen.

Momenteel is een wetsvoorstel in voorbereiding dat regelt dat alleenstaande ouders met een inwonend, niet ten laste komend kind vanaf 18 jaar met alleen een inkomen uit studiefinanciering, recht hebben op een maximale gemeentelijke toeslag ad 20 % WML, respectievelijk dat in zo'n geval dient te worden afgezien van een verlaging van de gehuwdennorm. Het betreft hier algemene bijstand waarvan de financiering plaatsvindt via het I-deel.

In mijn brief d.d. 13 maart 2009 (Kamerstukken II, 2008/09, 30 545, nr. 71) heb ik aangegeven dat het daarnaast aan de gemeenten blijft om te beoordelen of, en zo ja in welke mate ook via de individuele bijzondere bijstand inkomens-ondersteuning (toeslag) wordt geboden aan bijstandsgerechtigde voormalige eenoudergezinnen die te maken krijgen met een inkomstendaling als gevolg van het feit dat hun jongste inwonende kind 18 jaar wordt. Hiervoor gelden geen centrale voorschriften, immers individueel maatwerk is geboden.

De budgettering van de bijzondere bijstand vindt niet – zoals bij de algemene bijstand het geval is – plaats via het I-deel, maar via de algemene uitkering in het gemeentefonds. Omdat deze wijze van budgettering volledig aansluit bij het gegeven dat die vorm van bijstand beleidsmatig en financieel is gedecentraliseerd aan de gemeenten, wil ik deze financieringsvorm – ook voor het verstrekken van de bovengenoemde toeslag via de bijzondere bijstand – handhaven.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma